

Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid
Afdeling “Sociale Zekerheid”

SCSZG/17/158

BERAADSLAGING NR. 16/056 VAN 7 JUNI 2016, GEWIJZIGD OP 5 SEPTEMBER 2017, OVER DE MEDEDELING VAN PERSOONSGEGEVENS DOOR DE KRUIPUNTBANK VAN DE SOCIALE ZEKERHEID AAN DE RIJKSDIENST VOOR ARBEIDSVOORZIENING (RVA), HET FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR DE KINDERBIJSLAG (FAMIFED) EN HET RIJKSINSTITUUT VOOR ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING (RIZIV) VOOR HET BESTRIJDEN VAN DOMICILIEFRAUDE

Gelet op de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid*, inzonderheid op artikel 15, § 1;

Gelet op de rapporten van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid van 8 februari 2016 en 7 augustus 2017;

Gelet op het verslag van de heer Yves Roger.

A. ONDERWERP

1. In verschillende takken van de sociale zekerheid worden uitkeringen verhoogd in functie van de familiale situatie van de sociaal verzekerde. Fictieve domiciliëring is een fraudemechanisme dat daarop inspeelt: de betrokkene geeft bewust zijn werkelijke domicilie niet aan of deelt niet zijn werkelijke gezinssamenstelling mee, om zo op een ongeoorloofde wijze een hogere uitkering te krijgen. Gelet op de impact ervan is de aan de fictieve domiciliëring verbonden sociale fraude een fenomeen waaraan de sociaal inspecteurs momenteel bijzondere aandacht besteden.
2. Een wet van 13 mei 2016, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 27 mei 2016, voorziet een wijziging van de programmawet (I) van 29 maart 2012 (met ingang van 1 juni 2016) in die zin dat voortaan bepaalde verbruiksgegevens van nutsbedrijven (water) en distributienetbeheerders (gas en elektriciteit) systematisch zouden worden doorgezonden naar de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ), ter verbetering van de datamining en de datamatching in de strijd tegen de sociale fraude

(uitkeringsfraude). Deze verbruiksgegevens zouden vervolgens worden verwerkt en ter beschikking gesteld van de openbare instellingen van sociale zekerheid voor het opsporen van het misbruik van fictieve adressen door personen die recht hebben op sociale prestaties.

3. De voorgestelde regeling behelst een verplichting voor de nutsbedrijven en de distributienetbeheerders om, in functie van de periodiciteit van hun gegevensinzameling en minstens één keer per kalenderjaar, verbruiksgegevens van bepaalde particuliere klanten op elektronische wijze aan de KSZ over te maken. Het gaat om de particuliere klanten van wie het verbruik ten minste tachtig procent in neerwaartse of opwaartse zin afwijkt van het gemiddeld verbruik, rekening houdend met de officieel meegedeelde gezinssamenstelling. De gezinstypes en het gemiddeld verbruik per gezinstype zouden jaarlijks worden bepaald door het beheerscomité van de KSZ, in overleg met de nutsbedrijven en de distributienetbeheerders. Het bestaande “*pull*”-systeem, waarbij de verbruiksgegevens enkel op vraag van de sociaal inspecteurs worden overgemaakt, zou aldus worden omgezet in een “*push*”-systeem, waarbij de verbruiksgegevens automatisch elektronisch ter beschikking worden gesteld.
4. De KSZ zou de verbruiksgegevens kruisen met gegevens uit het Rijksregister van de natuurlijke personen en uit de Kruispuntbankregisters en de aldus verwerkte gegevens bezorgen aan de openbare instellingen van sociale zekerheid en de sociaal inspecteurs, op voorwaarde dat zij aan de betrokkene een sociale uitkering toekennen, hetzij op basis van de sociale zekerheid, hetzij op basis van een regeling voor maatschappelijke bijstand of andere voordelen toegekend door de regelgeving waarop de sociaal inspecteurs toezicht uitoefenen. Dat moet hen in staat stellen om, na machtiging van het sectoraal comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid, in combinatie met andere gegevens die beschikbaar zijn in het netwerk van de sociale zekerheid, te controleren of de sociale uitkering wordt toegekend op basis van correcte gegevens.
5. De door de KSZ verwerkte gegevens zouden enkel als bijkomend element gebruikt kunnen worden om het gebruik van fictieve adressen of van onjuist meegedeelde gezinssamenstellingen te achterhalen. De aanduiding van extreem laag verbruik of extreem hoog verbruik ten opzichte van het gemiddelde verbruik, afhankelijk van de gezinssamenstelling, zou dus slechts een “knipperlicht” activeren, waardoor de instellingen van sociale zekerheid en de sociaal inspecteurs beter in staat zouden zijn om de naleving van de regelgeving gericht en doeltreffend te controleren en om na te gaan of de uitkeringen terecht toegekend werden. De nutsbedrijven en de distributienetbeheerders zouden overigens zelf geen bijkomende gegevens ontvangen over de betrokken sociaal verzekerden die het voorwerp van de elektronische gegevensuitwisseling uitmaken. Hun rol beperkt zich tot het verschaffen van gegevens.
6. De wet voorziet dat er twee jaar na de inwerkingtreding ervan een evaluatie wordt uitgevoerd. De gegevensmededeling bestaat met andere woorden uit twee fases: een pilootfase, die loopt tot midden 2018, en een daaropvolgende fase waarin de gegevens structureel worden uitgewisseld, rekening houdend met de verbeterpunten die tijdens de pilootfase geïdentificeerd zijn. In juli 2016 heeft EANDIS de adressen waar afwijkende verbruiken zijn geregistreerd voor de referentieperiode 2015 overgemaakt aan de KSZ, die vervolgens per ontvangen adres de gezinssamenstelling heeft opgezocht (wie woont

op welk adres) en de verwerkte gegevens enkel verder heeft meegedeeld aan de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA), het federaal agentschap voor de kinderbijslag (FAMIFED) en het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) als zij aan de betrokkene daadwerkelijk een uitkering toekennen. In de pilootfase zouden de sociaal inspecteurs van de voormelde openbare instellingen van sociale zekerheid nagaan wat een structurele uitwisseling van verbruiksgegevens zou opleveren en zouden de verwerkte gegevens enkel bij al bestaande fraudeonderzoeken gevolgen kunnen hebben. De pilootfase zou nu echter worden uitgebreid tot de drie gewesten en behalve de distributienetbeheerders zouden nu ook de nutsbedrijven gegevens ter beschikking stellen. Concreet zouden voor wat betreft de distributienetbeheerders niet enkel EANDIS maar ook INFRA X (Vlaanderen), SIBELGA (Brussel) en RESA (Wallonië) meestappen in het pilootproject. Voor wat betreft de nutsbedrijven zouden IWVA, FARYS en De Watergroep (Vlaanderen), VIVAQUA (Brussel) en INASEP (Wallonië) aan de pilootfase deelnemen.

7. De nutsbedrijven en de distributienetbeheerders zouden de diverse categorieën van gebruikers uniform definiëren in functie van diverse criteria (zoals het aantal gedomicilieerden op het leveringsadres tijdens de referentieperiode, de energiebron, de aanwezigheid van decentrale productie of de aanwezigheid van een boorput of een drinkwateraftakking) en voor elke categorie het gemiddelde verbruik berekenen. Elk leveringsadres zou worden toegewezen aan één van de vastgestelde categorieën en er zou worden nagegaan of het geregistreerde verbruik meer of minder dan tachtig procent afwijkt van het gemiddelde verbruik binnen die categorie. Enkel de adressen met een dergelijk afwijkend verbruik zouden worden geregistreerd.
8. Per adres met een afwijkend verbruik zouden de referentieperiode, het verbruik en de categorie waarbinnen dit verbruik werd ondergebracht, worden overgemaakt aan de KSZ, die vervolgens zou nagaan wie er woont, het ontvangen bestand zou verrijken met een overzicht van de gedomicilieerden en het verrijkt bestand zou bezorgen aan de openbare instellingen van sociale zekerheid die volgens het verwijzingsrepertorium over een bewoner een dossier beheren (vooralsnog enkel RVA, FAMIFED en RIZIV). Ten slotte zouden die laatsten de verwerkte gegevens aanwenden als bijkomende indicator (samen met andere gegevens waarover ze beschikken) om na te kijken of er sprake is van domiciliefraude.

B. BEHANDELING

9. Het betreft een mededeling van persoonsgegevens die, volgens artikel 15, § 1, van de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid*, een principiële machtiging van de afdeling sociale zekerheid van het sectoraal comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid vergt.
10. De mededeling beoogt een gerechtvaardigd doeleinde, namelijk het bestrijden van domiciliefraude, door het analyseren van de gevallen waarin sprake is van een verbruik van gas, elektriciteit en water dat minstens tachtig procent afwijkt van het gemiddeld verbruik. De persoonsgegevens zouden uitsluitend worden aangewend als een

bijkomende indicator van domiciliefraude en dus geenszins automatische gevolgen kunnen hebben voor de sociaal verzekerde.

11. De geraadpleegde persoonsgegevens zijn, uitgaande van dat doeleinde, ter zake dienend en niet overmatig. Een openbare instelling van sociale zekerheid kan enkel persoonsgegevens ontvangen voor zover ze over de betrokkene een dossier bijhoudt. De persoonsgegevens blijven per betrokkene – dat wil zeggen per persoon die woont op een leveringsadres waarvan het verbruik van gas, elektriciteit of water minstens tachtig procent in neerwaartse of opwaartse zin afwijkt van het gemiddeld verbruik – beperkt tot de referentieperiode, de klantencategorie, het adres en het verbruik.
12. Overeenkomstig artikel 14 van de wet van 15 januari 1990 geschiedt de mededeling van persoonsgegevens met de tussenkomst van de KSZ. Die laatste zal in haar verwijzingsrepertorium nagaan welke openbare instellingen van sociale zekerheid de bewoners van de leveringsadressen met een afwijkend verbruik hebben geïntegreerd, dat wil zeggen uitdrukkelijk hebben verklaard over hen een dossier te beheren voor de toepassing van de sociale zekerheid.
13. De nutsbedrijven en de distributienetbeheerders zullen voor de input gebruik maken van eigen gegevens (over het verbruik van gas, elektriciteit en water) maar ook van gegevens uit het Rijksregister van de natuurlijke personen (over de bewoners van de leveringsadressen). Zij moeten dan ook vooraf door het sectoraal comité van het Rijksregister worden gemachtigd om gegevens uit het Rijksregister van de natuurlijke personen te gebruiken voor het toewijzen van een leveringsadres aan een categorie van gebruikers en het vaststellen van afwijkend verbruik van gas, elektriciteit en water (EANDIS werd daartoe gemachtigd bij beraadslaging nr. 40/2016 van 22 juni 2016 van het sectoraal comité van het Rijksregister).
14. De bestemmingen mogen de persoonsgegevens over het verbruik van gas, elektriciteit en water enkel verwerken zolang dat noodzakelijk is om het beoogde doeleinde – het bestrijden van domiciliefraude door het achterhalen van abnormaal verbruik van gas, elektriciteit en water – te verwezenlijken. De RVA en het RIZIV zouden de persoonsgegevens gedurende vijf jaren bijhouden, FAMIFED gedurende zeven jaren.

Het recht van de RVA om de terugbetaling van onverschuldigd betaalde werkloosheidsuitkeringen te bevelen en de rechtsoverdringen dienaangaande van de uitbetalingsinstellingen verjaren na drie jaar. Die termijn wordt op vijf jaar gebracht indien de onverschuldigde betaling het gevolg is van arglist of bedrog van de werkloze. Deze termijnen zijn vastgelegd in de Besluitwet van 28 december 1944 betreffende *de maatschappelijke zekerheid der arbeiders*. De RVA moet dus binnen de drie jaar nadat een uitkering onrechtmatig is toegekend de beslissing nemen om ze terug te vorderen.

Als de RVA kan aantonen dat er sprake is van arglist of bedrog kan hij de onrechtmatig genoten uitkeringen terugvorderen die in de afgelopen vijf jaar zijn toegekend. Het is derhalve noodzakelijk dat deze persoonsgegevens gedurende vijf jaren worden bijgehouden.

Voor het RIZIV bedraagt de verjaringstermijn in toepassing van artikel 174, derde lid, van de wet *betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen*, gecoördineerd op 14 juli 1994, eveneens vijf jaar als het ten onrechte verlenen van prestaties het gevolg is van bedrieglijke handelingen.

De periode van zeven jaar voor FAMIFED, ten slotte, vloeit voort uit de toepassing van artikel 9 van het koninklijk besluit van 22 juni 2001 *tot vaststelling van de regelen inzake de begroting, de boekhouding en de rekeningen van de openbare instellingen van sociale zekerheid die zijn onderworpen aan het koninklijk besluit van 3 april 1997 houdende maatregelen met het oog op de responsabilisering van de openbare instellingen van sociale zekerheid*.

15. Bij de verwerking van de persoonsgegevens moeten de partijen rekening houden met de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid*, de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens*, hun uitvoeringsbesluiten en elke andere regelgeving tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Gelet op het voorgaande machtigt

de afdeling sociale zekerheid van het sectoraal comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid

de nutsbedrijven en de distributienetbeheerders om de hogervermelde persoonsgegevens met de tussenkomst van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid mee te delen aan de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA), het federaal agentschap voor de kinderbijslag (FAMIFED) en het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV), uitsluitend voor het bestrijden van domiciliefraude.

Deze machtiging doet op geen enkele wijze afbreuk aan de verplichting om voor de verwerking van persoonsgegevens uit het Rijksregister van de natuurlijke personen een voorafgaande machtiging van het sectoraal comité van het Rijksregister te bekomen.

De bestemmingen mogen de persoonsgegevens over het verbruik van gas, elektriciteit en water enkel verwerken zolang dat noodzakelijk is om het beoogde doeleinde – het bestrijden van domiciliefraude door het achterhalen van abnormaal verbruik van gas, elektriciteit en water – te verwezenlijken en moeten ze daarna vernietigen.

Yves ROGER
Voorzitter

De zetel van het Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid is gevestigd in de kantoren van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, op volgend adres: Willebroekkaai 38 – 1000 Brussel (tel. 32-2-741 83 11).